

τοιαύτην σύμπτωσιν ὡς τυχαίον τι εἶναι κατὰ νοὺν τυφλοί. Ἀπὸ χιλίων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν οὐδέποτε παρῆσθη τοσοῦτον αἰσία σύμπτωσις ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, οὐδέποτε ἐξεδηλώθησαν τοσοῦτον σπουδαῖοι πόθοι καὶ εὐχαὶ ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως. Ἄς κρατύνωμεν τὴν πίστιν, ἃς ἐνισχύσωμεν τὴν ἐλπίδα, ἃς εὐρύνωμεν τὴν ἀγάπην ἡμῶν, ἃς ἀναπέμπωμεν πρὸς τὸν Κύριον διακκεστέρας καὶ ἐκτενεστέρας δεήσεις, ἃς ἀγωνιζώμεθα καὶ ἃς κοπιῶμεν ἐν συνέσει καὶ ἐπεικειᾷ ὅπως ἀξιωθώμεν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, παρ' οὗ καὶ προσδοκῶμεν ὁπόταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς ἐνώσεως τῶν Χριστιανῶν.

ΣΗΜ. ΧΡΥΣ. Τὸ παρὸν ἄρθρον ἂν καὶ δημοσιευθὲν εἰς τινὰς ἑλληνικάς ἐφημερίδας δὲν ἐνομίσαμεν περιττὸν νὰ ἀναδημοσιεύσωμεν καὶ διὰ τῆς Χρυσάλλιδος, διότι πραγματεύεται σπουδαίотον περὶ ὁρθοδοξίας καὶ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν ζήτημα.

Ο ΘΡΥΛΟΣ

Ὁ περὶ τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου.

Συνήθως εἶνε ἀδύνατος ἡ ἀνέρεσις τῆς ἀληθείας καταγωγῆς δημῶδους τινὸς διηγήματος καὶ ὁ διορισμὸς μάλιστα τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν αὐτὸ ἤρχισε νὰ διαδίδηται εἰς τὸν κόσμον. Δύναται τις νὰ τὸ συγκρίνῃ σχεδὸν πάντοτε πρὸς ἐπιδημίαν, ἢ αἱ κρύφιοι αἰτίαι διαφεύγουσι τὰς ἐρεῦνας τῆς ἐπιστήμης καὶ ἥς ἡ ὑπαρξίς δὲν εἶνε μᾶλλον ἐγνωσμένη ἢ ἡ τοῦ θρύλου, ὡς οὐδὲ τὰ ἀποτελέσματα κατὰδῆλα, ἀλλὰ σκοτεινὴ ἡ πορεία, ἣν οὕτε νὰ προῖδῃ τις, οὕτε νὰ σταματήσῃ δύναται.

Οὕτως ὁ θρύλος ὁ περὶ τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου, ὃς τις ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τῆς ὀμιλίας καθ' ἣν ἅπαντα τὸν μέσον αἰῶνα, κυκλοφορούμενος εἰσέτι παρὰ τοῖς ἀγροδιαίτοις λαοῖς κατὰ τὰς πλείστας τῆς Εὐρώπης χώρας, ἀναμφιβόλως εἶνε πολὺ προγενέστερος τοῦ γ'. αἰῶνος, καὶ τοὶ δὲν εὐρίσκει τις ἔχνος αὐτοῦ πρότερον ἐν τοῖς χρονικοῖς. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μόνον βεβαιουσι κατὰ διαστήματα τὴν καθ' ὅλου πίστιν τὴν παραδεχθεῖσαν αὐτὸν ὡς γεγονὸς ἀληθεῖον, μάλιστα ἐν Γερμανίᾳ, ἐνθα τὰ πνεύματα, φύσει ὀνειροπολητικὰ καὶ μυστικά, ἦσαν προκλινέστερα εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὴν τυφλὴν πίστιν, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὰ κατὰ τὰ δημῶδη διηγήματα.

Ὁ πολυθρύλητος οὗτος θρύλος ἐπήγαγεν ἀναμφηρίστως ἐκ τινος καλῆς καὶ σεμνῆς ἀλληγορίας, ἣν ἐφαντάσθη ἱεροκῆρυξ τις, ἢ μᾶλλον ποιητής, προσωποποιήσας τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ὑπὸ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀπήτησαν παρὰ τοῦ Πιλάτου τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγοντες, «τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.» Οὗτοι ἐσταύρωσαν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὑβρίζοντες αὐτὸν ἐσταυρωμένον ἢ τιμωρία τῶν προσέλεχθαι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, προσιπόντος δάκρυα εἰς τὴν ἱερουσαλὴμ καταδεδικασμένην εἰς καταστροφὴν. Μετὰ τὴν ὑπὸ Τίτου ἐκπόρθησιν τῆς πόλεως ταύτης ἐξεδιώχθησαν τῆς πατρίδος τῶν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ διεσκορπίσθησαν ἀπὸ τὸ βωμοκίον κράτος.

Ἀπὸ τότε βλέπει τις ἐκτελουμένην τὴν παράδοξον ἐκείνην εἰμαρμένην λαοῦ ἐπιζήσαντος μετὰ τὴν διασποράν καὶ διατηροῦντος μεταξὺ ἄλλων λαῶν τὴν ἐθνικότητα, τὸν χαρακτῆρα, τοὺς νόμους καὶ τὴν θρησκείαν του, καὶ τοὶ ὑφισταμένου ἅπανταχὺ πολλὰς συνεχεῖς καταδρομάς, ἐξυβριζομένου, συλευομένου, διωκομένου, οὐδέποτε δ' ἀποθαρρυνομένου, μεταβάλλοντος ἄσυλον μετὰ καρτερίας καὶ πεισμονῆς, ἐπιστρέφοντος ἀδιακόπως εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, καταφρονούντος ἐκ δευτέρου τῶν κινδύνων οὓς μόλις διέφυγεν, ἐπιθυμούντος τῆς πτωχείας ἵνα πλουτήσῃ ἀτιμωρητὶ, κρυπτομένου ὅπως ἀποφύγῃ τοὺς προσηλακισμοὺς καὶ τὰς τιμωρίας, μὴ θέλοντος ἐν τοσοῦτῳ νὰ παραιτήσῃ τὴν φυσιογνωμίαν καὶ τὴν ἐνδυμασίαν του, καθὼ ἐπιμένοντος ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ μέχρι τῆς τοῦ Μεσσίας ἐλθούσεως, ὃν μετὰ πίστεως προσδοκᾷ. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῶν Ἰουδαίων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Τοιαύτη εἶνε ὡσαύτως ἡ λυπηρὰ κατάστασις τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου ἐν τῷ θρύλῳ.

Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ ἢ πλήξασα τοὺς Ἰουδαίους πρὸς ἐξαγνισμόν ἀπὸ τοῦ ἐγκλήματος τῆς θεοκτονίας καὶ ἀναγκάσασα αὐτοὺς νὰ φέρωνται ἀθλίως ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τῆς οἰκουμένης μέχρι τοῦ ἑτέρου, οὐδόλως τῆς προσωπότητός των ὑπὸ τῶν ξένων ἐθνῶν, παρ' οἷς οὗτοι αἰωνίως πλανῶνται, πνιγομένης ἢ ἐξαλειφόμενης, θαυμασίως ἀπεικονισμένη εὐρίσκεται ἐν τῷ περὶ τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου θρύλῳ.

Πρὸ τῆς γ'. ἐκατονταετηρίδος ὁ θρύλος οὗτος τὰ μέγιστα ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν λαῶν. Οἱ σταυροφόροι τὸν μετεβίβασαν ἐκ τῆς Παλαιστίνης ἢ μᾶλλον συνεδέετο οὕτωμετὰ τῶν

ἐπισήμων ἐκείνων τοῦ χιλιοστοῦ ἔτους πικραδόμενων, αἵτινες κατ' ἐσφαλμένην τινὰ ἐρμηνείαν χωρίου τινὸς τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἐχρημάτισαν ἢ φρίκης ἢ καθολικῆς ἐκκλησίας.

Τὸ χιλιοστὸν ἔτος ἐδείκνυε τὴν συντέλειαν τοῦ αἰῶνος, τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τὴν τελευταίαν κρίσιν. Ὁ Ἀντίχριστος δὲν ἦλθεν οὐδὲ περὶ τὸ τέλος τοῦ κόσμου, καί τοι πολλῶν σημείων ἀπειλητικῶν, κατὰκλυσμῶν, λιμῶν καὶ λοιμῶν, ἐκλείψεων τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου, κατὰ τὸ φαινόμενον, τὸ τέλος τοῦ κόσμου ἀναγγελλόντων.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀναμφιλέκτως οἱ ἀπατεῶνες δὲν ἔλειψαν τότε νὰ μετριάσωσι τὸν καθολικὸν φρόνον ὑποκρινόμενοι τὸν Ἀντίχριστον, συλλέγοντες πολλὰ ἑλέη ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον, ἐνομίσθη ὅτι οἱ ὑποτιθέμενοι οὗτοι Ἀντίχριστοι οἱ ἔνθα καὶ ἔνθα ἀναφανέντες δὲν ἦσαν ἄλλοι ἢ ὁ περιπλανώμενος Ἰουδαῖος, ὅστις μὴ δυνάμενος νὰ ἐνδικιτᾷται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μετεφέρετο ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου πρὸς δυσμὰς μετὰ ταχύτητος ἀνέμου καὶ ἀστραπῆς.

Ἐκτοτε αἱ φαντασίαι ἐπλήχθησαν ὑπὸ τοῦ ἀλλοκότου καὶ ὑπερφυοῦς θρύλου, ὃν διεθρύλουν περὶ τοῦ ἀθλίου τούτου Ἰουδαίου, ὅς τις ἐφείλκυσεν ἐφ' ἐκυτὸν μέρος τοῦ μίσους, ὑπερ ἔτρεφον καθ' ὅλου κατὰ τῶν Ἰουδαίων.

Οἱ σοφοὶ θεολόγοι παρέλαβον τὸν θρύλον τοῦτον, ὃν ἐναμίλλως ἐπανελάμβανον ἅπασαι αἱ ἀφελεῖς φωναὶ τοῦ λαοῦ καταστήσασαι αὐτὸν σύμφωνον, ὅσον τὸ δυνατόν, πρὸς τὸ κείμενον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ τινὲς μὲν ἐξ αὐτῶν ἐπειράθησαν ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ὁ περιπλανώμενος Ἰουδαῖος ἦτον ὁ Μάλχος, οὗ τινος τὸ οὖς ἀπέκοψεν ὁ ἀποστολὸς Πέτρος ἐν τῷ κήπῳ τῶν ἐλαιῶν, ἕτεροι δὲ δὲν ἐδίστασαν νὰ ὑποστηρίξωσιν ὅτι ἦτον ὁ κακὸς ληστὴς, ὅς τις ὑφίστατο τὴν τιμωρίαν του ἐν τῷ κόσμῳ, ἐν ᾧ ὁ ἀγαθὸς ληστὴς ἐκλήθητο ἐκ δεξιῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ οὐρανίῳ Ἱερουσαλὴμ, ἄλλοι δὲ εἶπον μετ' ὀλιγωτέρας βεβαιότητος ὅτι ὁ περιπλανώμενος Ἰουδαῖος ἐνδέχεται νὰ ἦνε αὐτὸς ὁ Πιλάτος, ἀλλ' ὁ λαὸς προστίμησε νὰ ἐμμένῃ εἰς ὅτι, ἐγνώριζε περὶ τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου μὴ θελήσας νὰ μεταβάλῃ οὐδὲν ἐκ τοῦ θρύλου τοῦ θρυληθέντος αὐτῷ ἐν τῇ ἀγραμμάτῳ καὶ εὐσεβεῖ ζήσει του.

Ἐν τούτοις τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου μὴ ἀναφανέντος ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀπὸ τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ ὑπέθεσαν, ὅτι ἔβλεπόν που αὐτόν. Ἀπλῶς

ἐνόμισαν ὅτι οὗτος ἔπρεπε νὰ ἀρέσκηται μᾶλλον ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιπλανώμενος, ἀσμενέστερον δ' ἐν ταῖς ἀγυαῖς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἢ ἐν ταῖς τῶν Πικριῶν, τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Λονδίνου.

Ἐρώτησαν λοιπὸν τοὺς ἐκ τῆς ἀγίας γῆς ἐπανερχομένους ἄνδρας ἂν εἰδάν που τὸν περιπλανώμενον Ἰουδαῖον, καὶ οἱ μὲν ἀπεκρίθησαν ναί, οἱ δὲ οὐ. Διότι οἱ περιηγηταί, εἴτε σταυροφόροι εἴτε προσκυνῆται ἦσαν, δὲν ἦσαν ἦττον ἐπιρρεπεῖς κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον εἰς τὸ νὰ μορφῶσι μυθοπλαστίας, ἀλλ' ἐφεισετάς ἐνόμιζαν ἐαυτοὺς τούτων.

Ἐν ἑτὶ χιλιοστῷ διακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἐγδόῳ παρέλαβον ἐκ στόματος ἱεριοσεβάστου τινὸς μάρτυρος ἀκριβεῖς τινὰς λεπτολογίας περὶ τοῦ μοναδικοῦ τούτου προσώπου, οὗ τινος ἡ ὑπαρξὶς ἀνατιροῦν ἦτον ὁμολογούμενῃ. Ἀρχιεπίσκοπός τις τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, ἐλθὼν εἰς Ἀγγλίαν ἵνα ἐπισκεφθῇ τὰ λείψανα καὶ τοὺς ἀγίους τόπους, παρέμεινεν ἐν τῷ περιηγῶνι μοναχηρίῳ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου, ἔνθα τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ οὐκ ὀλίγον σέβας καὶ τιμὴν. «Τὸν ἠρώτησαν περὶ τοῦ περιηγῆτου Ἰωσήφ, περὶ οὗ συνεχῶς λόγος γίνεται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, τοῦ παρευρεθέντος κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πάθους τοῦ Σωτῆρος, τοῦ ὁμιλήσαντος μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εἰσέτι ὄντος δείγματος τῆς χριστιανικῆς πίστεως.»

Ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἀπεκρίθη ἐν τῇ ἀρμενικῇ του γλώσσῃ, ἣν οὐδεὶς τῶν μοναχῶν ἐνόει, ἀλλ' ἰππότης τις τοῦ Ἀντιόχου, ὅστις ἀπατέλει μέρος τῆς συνοδίας του, ἔσπευσε νὰ μεταφράσῃ γαλλιστὶ τὴν ἀπόκρισίν του καὶ διηγήθη τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ, παρόντος τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν μοναχῶν, ἅτινα συλλεχθέντα ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ μετ' ὀλίγα ἔτη ὑπὸ τοῦ Matthieu Paris μονάζοντος ἐκεῖ ἀναφέρονται κατὰ πλάτος ἐν τῇ μεγάλῃ του ἱστορίᾳ ἥτις φερωνυμεῖται «Historia major, sive rerum anglicarum historia» ὅθεν μεταφράζομεν κατὰ γράμμα τὴν βάρβαρον λατινικὴν γλῶσσαν τοῦ ἀρχαίου χρονογράφου, οὗτινος τὴν ἱστορίαν δυάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς τὸ πρῶτον ἱστορικὸν σύγγραμμά, ἔνθα κατὰ πρῶτον γίνεται λόγος περὶ τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου.

«Ὅταν ὁ Ἰησοῦς μετεφέρθη ἀπὸ τοῦ κήπου τῶν ἐλαιῶν εἰς τὸ πραιτώριον τοῦ Πιλάτου ἵνα δικασθῇ, ὁ Πιλάτος μὴ εὐρίσκων αὐτὸν ἐνοχον εἶπεν εἰς τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατηγόρους του — λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ κρίνετε κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν — τῶν δὲ Ἰουδαίων ἀναδιπλασιαζόντων τὰς

φωνάς των ὁ Πιλάτος ἀπέλυσε τὸν ληστὴν Βαραβ-
θάν παραδώσας αὐτοῖς τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸ σταυ-
ρωθῆναι. Οἱ Ἰουδαῖοι ἔσυρον τὸν Ἰησοῦν ἐκτὸς
τῆς αἰθούσης τοῦ πραιτωρίου καὶ πεσόντος αὐ-
τοῦ ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας ὁ Καρτάφίλος,
ὅς τις ἦτο θυρωρὸς τοῦ πραιτωρίου τὸν ὤθησε πε-
ριθρηστικῶς γρονθοκοπῶν αὐτὸν κατὰ τὰ νῶτα
καὶ ἐμπαικτικῶς τιμὴ γέλωτι προσλέγων αὐτῷ,
βλάδιζε ταχύτερον Ἰησοῦ, βάδιζε, διὰ τί στέκεις;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς στρέψας πρὸς αὐτὸν τὸ σεμνὸν πρό-
σωπόν του ἀπεκρίθη, ὑπάγω, σὺ δὲ θὰ παραμέ-
νης ἕως ἂν ἐγὼ ἔλθω! Ὁ Καρτάφίλος λοιπὸν
κατὰ τὸν λόγον τοῦ κυρίου περριμένει εἰσέτι τὴν
ἐλευσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἦτο τριάκοντα ἑτῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ πά-
θους καὶ πάντοτε δσάκις φθάνει τὸ τέρμα τῶν
ἐκατὸν ἑτῶν ὑπὸ παραδόξου ἀδυναμίας κυριεύ-
εται, ἥτις φαίνεται ἀνίατος καὶ λαμβάνει τέλος
διὰ ληθάργου, δι' οὗ πάλιν νέος ἀποκαθίσταται,
ὡς ἦτο κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ πάθους. Ἐν τούτοις
μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ ὁ Καρτάφίλος ἔγει-
νε Χριστιανὸς, ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Ἀ-
νανίου μετονομασθεὶς Ἰωσήφ. Σήμερον ὁ Ἰωσήφ
οὗτος κατοικεῖ τὴν τε μικρὰν καὶ τὴν μεγάλην
Ἀρμενίαν καὶ τὰς διαφόρους τῆς Ἀνατολῆς χώ-
ρας, εἶνε ἄνθρωπος ἅγιος καὶ εὐέντευκτος καὶ τὰ
μέγιστα εὐσεβῆς, ὀλίγα λαλῶν καὶ μετὰ προσο-
χῆς οὕτως ὡς τε οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ
ἐὰν μὴ παρακαλέσωσιν αὐτὸν ἐπὶ τούτῳ οἱ ἐπί-
σκοποι καὶ οἱ μοναχοί, μεθ' ὧν διάγει τὸν βίον
του. Τότε ὁμιλῶν περὶ τῶν ἄλλοτε πραγμάτων
διαλέγεται ἀσμένως περὶ τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀ-
ναστάσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, διηγούμενος ἀπά-
σας τὰς μερικότητας τῆς ἀναστάσεως ταύτης
κατὰ τὴν μαρτυρίαν ἐκείνων, οἵτινες συναγέ-
στησαν τῷ Χριστῷ καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς
πολλαχοῦ, διηγούμενος ἐπ' ἱσῆς πῶς οἱ ἀπόστο-
λοι ἐχωρίσθησαν ὅπως ἀπελθόντες διακηρύξωσι
τὸ εὐαγγέλιον. Καὶ λέγει ταῦτα οὐδέποτε μει-
διῶν, ἄνευ κουφότητος λόγων, ἄνευ τινὸς ἐπιδεί-
ξεως μνησικαχίας ἢ λόγου· διότι βεδυθισμένος εἰς
δάκρυα καὶ πλήρης φόβου πρὸς τὸν κύριον ἀδια-
κόπως ἀναμένει νὰ ἔλθῃ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῇ
δόξῃ αὐτοῦ *κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς*, τρέμων
μὴ εὖρη ἔτι αὐτὸν ὀργισμένον κατ' αὐτοῦ ἐν τῇ
ῥα τῆς τελευταίας κρίσεως. Ἀγγελιδὸν προστρέ-
χουσιν ἀπὸ τῶν μάλλον ἀπομεμακρυσμένων τοῦ
κόσμου μερῶν ἵνα ἰδῶσι καὶ ἀκούσωσι τὸν ἅγιον
τοῦτον ἄνδρα.

«Ἐὰν τὸν ἐρωτῶσιν ἀξιούστατοι ἄνδρες ἀπ-
αντᾷ διὰ βραχέων εἰς τὰς ἐρωτήσεις των, ἀπορ-
ρίπτει δὲ πάντα τὰ προσφερόμενα εἰς αὐτὸν δῶ-
ρα ὀλιγαρκεῖ τιμὴ τροφῇ καὶ μετρία ἐνδυμασίᾳ
ἀρκούμενος. Ὁ Καρτάφίλος ἀναθέτει τὴν ἐλπίδα
τῆς αἰωνίου σωτηρίας του εἰς τὴν ἄγνοιαν ἐν ἣ
εὕρισκετο, καθ' ὅσον ἀποβλέπει εἰς τὸν υἱὸν τοῦ
Θεοῦ, ὅστις τοιάνδε τινὰ παράκλησιν ἔκαμεν εἰς
τὸν πατέρα του «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἶ-
δασι τί ποιοῦσιν.» Ἀναμνησκέται ὅτι ὁ Πέτρος
ἤμαρτεν ὡς αὐτὸς καὶ ἔγεινεν ἄξιος τῆς χάριτος
τοῦ Χριστοῦ, ὡς καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος δ' ἀρνη-
θεὶς τὸν κύριόν του ὑπ' ἀδυναμίας μᾶλλον ἢ ὑπὸ
φόβου. Εὐελπιστεῖ λοιπὸν νὰ ἐπιτύχῃ ὁμοίως
τῆς θείας ἐπισκεΐας καὶ ἐνασμενίζεται τῇ ἐλπίδι
ταύτῃ τῇ καλυύσῃ αὐτὸν τοῦ ἐπιβουλεύειν τῇ
ιδίᾳ ζωῇ.»

Ὁ ἀρμένιος ἀρχιεπίσκοπος ὁ ἀναφέρων τὴν
θυμασίαν ταύτην διήγησιν εἰς τοὺς καλοὺς μο-
ναχοὺς τοῦ ἁγίου Ἀλθανοῦ εἶπε προσέτι ὅτι προσ-
ωπικῶς ἐγνώρισε τὸν Καρτάφίλον καὶ ὅτι τὸν
εἶχε συμπαραλάβει ὁμοτραπεζόν του ὀλίγον πρὶν
ἢ ἐπιχειρήσῃ νὰ περιηγηθῇ ἀνὰ τὴν δύσιν.

Ἡ ἀμφιβολία πλέον δὲν ἦτο δυνατὴ μετὰ τοιαύ-
την μαρτυρίαν τοσοῦτον ἀξιοσεβάστου πρωτοεράρ-
χου, πόρρω παντὸς ψεύδους καὶ πλάνης· ὁ θρύλος
ὁ περὶ τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου μετέβη ἐκ-
τοτε ἀπὸ στόματος εἰς στόμα τοιοῦτος, οἷον
συνέλεξαν οἱ τοῦ ἁγίου Ἀλθανοῦ μοναχοί, καὶ
ὡς ἀνέγραψεν αὐτὸν ἐν τοῖς χρονικοῖς του. Ὁ
Matthieu Paris ὅς τις ἀναφέρει ἐν ἑταί ἱχι-
λιόστῳ διακοσιοστῷ πεντηκοστῷ δευτέρῳ, ὅτι
ὁ Ἰωσήφ εἰσέτι ἔζη. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ ὁ θρύλος
διεξεπεραιώθη τὴν θάλασσαν, διεδόθη εἰς Γαλλίαν,
ὕστερον εἰς τὰς Κάτω χώρας, εἶτα εἰς Γερμανίαν,
ἐνθα φαίνεται τυχὼν πλειοτέρας πίστεως καὶ συμ-
παθείας ἢ ἄλλαχόθι που, ἀναφιλέτως διότι οἱ
Ἰουδαῖοι οἱ ἐν Γερμανίᾳ ἦσαν πολυπληθέστεροι ἢ
οἱ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ.

Ἐν τούτοις εἰς μόνος ἱστορικὸς σύγχρονος τῷ
Matthieu Paris μνηεὶν ἔκαμε τοῦ Καρταφίλου
καὶ τῆς τιμωρίας του. Ὁ Φίλιππος Μούσκης ἐπί-
σκοπος Τερνέυ, ἀποθανὼν τῷ χιλιοστῷ διακοσιο-
στῷ ὀγδοηκοστῷ δευτέρῳ ἑταί, ἐν τοῖς ἐνστίχοις
χρονικοῖς του τοῖς δημοσιευθεῖσιν ὑπὸ τοῦ βαρῶ-
νος Raiffenberg ἐν Βρυξέλλαις ἐν ἑταί 1838, με-
ταφράζει τὴν ἱστορίαν τοῦ μοναχοῦ τοῦ ἁγίου
Ἀλθανοῦ, ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἐλθόντος
ἀντίπεραν τῆς θαλάσσης καὶ ἀποδράντας ἐκ τῆς

Ἀρμενίας, καθὼς καὶ τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου.

Al cief de Cans le voit — on
Rajovenir en cel roion,
Et ne morra pas voirement
jusques au jour del' jugement.

Εἶνε θαυμαστὸν ὅτι ἅπαντες οἱ μεσαιῶνιοι ποιηταί, μυθιστοριογράφοι, περιηγηταί, λογογράφοι, φιλόσοφοι, σχολιασταί τῶν ἁγίων γραφῶν, πλὴν τοῦ Matthieu Paris καὶ τοῦ Φιλίππου Μούσκῃ, οὐδὲν ἔγρουζαν ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον τοῦ τοσοῦτον τὴν περιεργίαν τῶν δυτικῶν χριστιανῶν κατὰ τὰς σταυροφορίας προκαταλαβόντος. Αἱ ἀπεχθεῖς καταδρομαὶ τῶν Ἰουδαίων αἱ γενόμεναι ὑπὸ πάντων τῶν χριστιανῶν οὐδαμοῦ φαίνονται ἐπικαλούμεναι τὴν μεγάλην συμβολικὴν μορφὴν τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου.

(ἀκολουθεῖ)

ΣΕΡΒΙΚΑ ΑΣΜΑΤΑ.

—
Μετάφρασις.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΜΑΖΑΙΟΥ.

Στέλνει ὁ Κύριος ὁ Θεὸς
στέλνει τρεῖς ἀγγέλους σου·
—Σύρτε σεῖς, ἀγγέλοι μου,
σεῖς οὐράνιοι βούβονδες
ἀπ' τὸν οὐρανὸν στὴν γῆν.

Ταμπουράδες κάμετε
ἀπὸ ξύλο ἁρμονικὸ,
καὶ τὸν κόσμον πρέξετε
σάν γιὰ τ' ἄνθη ἢ μέλισσα.

Κάθε πίστι βλέπετε
κάθε χώρα καὶ χωριὸν,
ἂν κ' ἐμὲ καὶ τ' ὄνομα
τὸ δικό μου φέρουνε.

Τότε οἱ ἀγγέλοι ἐπήγανε
ἀπ' τὸν οὐρανὸν στὴν γῆν,
ταμπουράδες κάνουνε
μ' ἓνα ξύλο ἁρμονικὸ
καὶ τὸν κόσμον ἔτρεξαν,
σάν γιὰ τ' ἄνθη ἢ μέλισσα·

κάθε πίστι ἐκύτταξαν
κάθε χώρα καὶ χωριὸν.

Τὸν Θεὸν καὶ τ' ὄνομα
τοῦ Θεοῦ ὅλοι ξέρουνε.

Εἰς τὰ σπήτια ἔφθασαν
τοῦ Γαβάνου τοῦ ἄρχοντα.

Ἰσα τοῦτο ἐγένετο
τὴν ἁγία Κυριακή,
Κ' ἔρθιοι ἀπέξω ἐστάθηκαν.
Μεσημέρι ἐπέρασε,
ἔμερα καλοκαιρινή·
τὰ κουνούπια διώχοντας
τὰ ποδάρια ἐπόνεσαν
καὶ τὰ χέρια τὰ ὁμορφα.
Τότε ἡ Ἑλένη φέινεται
μιὰ κυρὰ ἐπίφανη·
πᾶνε ὁμπρὸς κι' ὀπίσω της
θάϊκис δούλες ὁμορφαις.
Κάνουν παγωνιοῦ πτερὰ
ἴσκιο στὸ κεφάλι της.
Βγαίνει ἡ Ἑλένη φέροντας
κλόνα μὲ ξερὸ ψωμί,
ποῦ μιὰ ἡμέρα ἐζύμωσε
καὶ μιὰν ἄλλη ἔψησε
καὶ μιὰ τρίτη ἐφούρνισε.
Τὸ ψωμί δὲν τὸ ᾿δωκε
ἡ κυρὰ ἡ ἐπίφανη,
σὰν ποῦ ὁ Κύριος ἀγαπᾷ,
μόν' ἡ Ἑλένη τὸ ᾿ριξε
μὲ τὸ πόδι τὸ δεξιό.

—Πάρτετο, βρωμόφτωχοι!

Πῶς εἰν τοῦτο; δυστυχῆς
ὁ Θεὸς ποῦ δὲν μπορεῖ
νὰ βοηθᾷ τοὺς δούλους του
καὶ σ' ἐμὲ σὰς ἔστειλε;
ἔχω ἐγὼ στὰ σπήτιά μου
τὸν δικό μου τὸν Θεό.

Τοίχους ᾿κειὸς σιδέρινους,
καὶ τραπέζια μου ἔφιασε
ὅλο ἀσῆμι λαμπερὸ,
κάθε πλοῦτος καὶ καλό.

Σὰν οἱ ἀγγέλοι ἐπήγανε
βρίσκουνε τὸν Στέφανο,
δοῦλο γερογτούτζικο
τοῦ Γαβάνου τοῦ ἄρχοντα.

Τότε λέγουν—Ἀκουτε,
ἀδελφέ μας Στέφανε,
πόρευτε γιὰ ψυχικό.

Τότε λέει ὁ Στέφανος·

—Ἀδελφοί μου ἀκούστε με·

Ἰὼ δὲν ἔχω τίποτε
παρὰ μόνον ἓν ἄρνι.
Ἐννέα χρόνια ἐδούλευσα
τὸν Γαβάνο ἄρχοντα,
τίποτε δὲν μοῦ ᾿δωκε,